

Torah Post-Institutional Life: Shifting Paradigms for Learning
Torah from Chazal's Time to Ours
The Minimalist Perspective

Menachot 99b - Mishna

מתני׳: שני שולחנות היו באולם מבפנים על פתח הבית אחד של שייש ואחד של זהב. על של שייש נותנים לחם הפנים בכניסתו ועל של זהב ביציאתו, שמעלין בקודש ולא מורידין. ואחד של זהב מבפנים שעליו לחם הפנים תמיד.

[הכהנים] המכניסים עומדים בצפון ופניהם לדרום והמוציאין עומדים בדרום ופניהם בצפון אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה כנגד טפחו של זה שנאמר {שמות כ"ה:ל'} "לפני תמיד." "ר' יוסי אומר: אפילו אלו נוטלין ואלו מניחין אף היא היתה "תמיד."

Menachot 99b - Gemara

גמ׳: תניא **רבי יוסי** אומר: אפילו סילק את הישנה שחרית וסידר את החדשה ערבית אין בכך כלום. אלא מה אני מקיים "לפני תמיד"? שלא ילין שלחן בלא לחם.

א"ר אמי: מדבריו של ר' יוסי נלמוד אפילו לא שנה אדם אלא פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית קיים מצות {יהושע א':ח'} "לא ימוש (את) ספר התורה הזה מפיד."

אמר **רבי יוחנן** משום ר"ש **בן יוחי:** אפילו לא קרא אדם אלא קרית שמע שחרית וערבית קיים "לא ימוש" ודבר זה אסור לאומרו בפני עמי הארץ. **ורבא** אמר: מצוה לאומרו בפני עמי הארץ.

שאל **בן דמה** בן אחותו של ר' ישמעאל את ר' ישמעאל: 'כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו ללמוד חכמת יונית? קרא עליו המקרא הזה "לא ימוש ספר התורה הזה מפיד והגית בו יומם ולילה" - 'צא ובדוק שעה

שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה חכמת יונת.

ופליגא דר' שמואל בר נחמני דאמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן: פסוק זה אינו לא חובה ולא מצוה אלא ברכה; ראה הקב"ה את יהושע שדברי תורה חביבים עליו ביותר שנאמר {שמות ל"ג: י"א} "ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל." אמר לו הקדוש ברוך הוא: "יהושע כל כך חביבין עליך דברי תורה" לא ימוש ספר התורה הזה מפידך.

תנא דבי ר' ישמעאל: דברי תורה לא יהו עליך חובה ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהן.

The Maximalist Perspective

Rambam, Hilkhhot Talmud Torah 1:8

כל איש מישראל חיב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל יסורין, בין בחור בין שקהה זקן גדול שתשש כחו. אפלו עני המחזיר על הפתחים, ואפלו בעל אשה ובנים - חיב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר: "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח).

Lechem Mishna ibid

חייב לקבוע לו זמן וכו' - במנחות פרק שתי הלחם (דף צ"ט) ... אמרו בגמרא ר' יוסי אומר אפילו סילק את הישנה שחרית וסידר את החדשה וכו' אמר ר' אמי מדבריו של ר' יוסי נלמוד כלומר דמשום דעמד שחרית מעט וערבית מעט קרי ליה לפני תמיד א"כ אפילו לא שנה אדם אלא פסוק אחד שחרית ופסוק אחד ערבית קיים מצות לא ימוש וכו' ע"כ. והשתא קשה לדברי רבינו [רמב"ם] דמשמע לכאורה דהא דאמרינן קרא פסוק אחד שחרית ואחד ערבית קיים לא ימוש היינו דוקא לר' יוסי דלא דייק "לפני תמיד" אבל לרבנן דדייקי "תמיד" משמע דלדידהו נמי "לא ימוש כו" הוי מדוייק וצריך שיקראו כל היום וכל הלילה כדי לקיים לא ימוש וא"כ רבינו שפסק כרבנן בפרק חמישי מהלכות תמידין ומוספין איך כתב כאן שבקובע שתי שעות קיים מצות והגית בו יומם ולילה! וי"ל דמשמע ליה לרבינו דלשון תמיד מורה יותר על התמידות מלשון לא ימיש ורבנן דאמרי דתמיד מדוייק ודאי דסברי דלא ימיש אינו מדוייק דאם לא כן מלאכתו אימתית נעשית ואנן קי"ל דיפה ת"ת עם דרך ארץ וכן אמרו שם תנא דבי ר' ישמעאל דברי תורה

אינם חובה וכו' ואינם רשות וכו' שר"ל כמו שפירשו התוס' שיפה ת"ת עם ד"א. ומה שאמר בגמרא מדבריו של ר' יוסי נלמוד הכי פירושו דאמרינן כן אפילו לרבנן מכיון דלר' יוסי אפילו בתמיד לא דייק ודאי דלכולי עלמא לא דייקינן לא ימיש דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דר' יוסי אלא בתמיד אבל בלא ימיש מודו והשתא אתי שפיר דהך דינא דמדבריו נלמוד הוי אליבא דרבנן דאל"כ היה קשה איך אמר ר' אמי מדבריו נלמוד כיון דלית הלכתא כוותיה דר' יוסי מה לנו ללמוד דין מדבריו ולא רצה רבינו לפסוק כר' יוחנן דאמר שם אפי' לא קרא אלא קריאת שמע שחרית וערבית קיים מצות לא ימיש אע"ג דבפ"ק דנדרים (דף ח') משמע לכאורה דהלכתא כותיה דר' יוחנן שהרי אמרו שם גבי מימרא דרב גידל הא קמ"ל דאי בעי פטר נפשיה בק"ש שחרית וערבית נראה כר' יוחנן מ"מ משמע ליה קולא גדולה והלך להחמיר דהא ר' יוחנן בעצמו אמר ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ

Ran, Nedarim 8a

מסתברא לי דלאו דווקא דבהכי מיפטר שהרי חייב כל אדם ללמוד תמיד יום ולילה כפי כחו; ואמרינן בפ"ק דקדושין (דף ל.) ת"ר: "ושננתם" - שיהו דברי תורה מחודדין בפיך שאם ישאלך אדם דבר שלא תגמגם ותאמר לו וכו' וק"ש שחרית וערבית לא סגי להכי...

Berakhot 35b

תנו רבנן: "וְאֶסְפֹּת דְגִגְדָּה" מַה תִּלְמוּד לומר? - לְפִי שְׁנֵאמַר: {יהושע א':ח'} "לא ימוש ספר התורה הזה מפיהך" - יְכוּל דְבָרִים כְּכַתְבָּן, תִּלְמוּד לומר: "וְאֶסְפֹּת דְגִגְדָּה" - הִנְהֵג בְּהוֹן מְנַהֵג דְרַךְ אֶרֶץ, דְבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל.

Synthesis

Tosafot, Menachot 99b

לא יהו עליך חובה - (1) כאדם שיש לו חוב ואומר 'מתי אפרענו ואפטר' כך לא יאמר 'אשנה פרק אחד ואפטר' שאי אתה רשאי לפטור את עצמך מהן, כך פירש בקונטרס/רש"י. (2) עוד יש לפרש לא יהו עליך חובה-- שלא תעסוק אלא בהן ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהן שלא תעסוק בהן כלל אלא יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ. (3) אי נמי, לא יהו עליך חוב ללמוד כל התורה כדתנן במסכת אבות (פ"ב מט"ז) לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין ליבטל.

